

Addison

1 Orsaker

Avbruten glukokortikoidbehandling

Autoimmun adrenalit

Infektioner, bland annat tbc, aids.

Metastaser

Amyloidos

2 Precipiterande faktorer

Infektion

Operation

Trauma

Blödningar

3 Symtom-statusfynd

Anorexi som vidareutvecklas till illamående, kräkningar, diarré och buksmärter.

Viktnedgång

Ofta, en lång sjukhistoria med trötthet, gastrointestinala besvär med mera.

Muskelsmärter, muskelsvaghet

Hypotoni, ortostatism

Salthunger

Dehydrering

Hyperpigmentering (om ej akut)

Feber

Ökad förekomst av andra autoimmuna sjukdomar.

Minnesstörningar (vanligt), negativism och apati.

Perceptionsstörningar

Psykotiska symtom som hallucinos, agitation och bisarrt uppträdande.

Vid kris ofta svårt påverkade inklusive påverkat sensorium (men oftast vakna).

4 Laboratoriebild

Hypoglukemi

Hyponatremi (dock sällan s-Na <120 mmol/l)

Hyperkalemi (dock sällan s-K >7,0 mmol/l)

Lätt sänkt standardbikarbonat (15-20 mmol/l)

Eosinofili och lymfocytos

Kraftigt sänkt s-kortisol (framförallt i förhållande till den stress patienten befinner sig under).

Behandling

Det är viktigt att diagnostiken inte fördröjer terapin hos svårt sjuka patienter.

Rutinprover inklusive elektrolyter, samt s-kortisol kan tas i samband med att infart sätts. Synachten-test kan utföras senare.

Glukokortikoider

Ge omedelbart 100 mg hydrokortison (Solucortef) som i.v. injektion. Första dygnet kan sammanlagt 100-500 mg hydrokortison ges intravenöst eller intramuskulärt, fördelat på doser var 4:e – 8:e timme, lämpligen som tillsats till ovanstående NaCl- eller glukosdropp.

Vätska

Ge en liter 5 % glukos snabbt i.v. omedelbart följt av en liter NaCl. Räkna med ett totalt vätskedeficit på cirka 6 % av kroppsvikten. Upp till 5 liter dropp kan behövas första dygnet i form av NaCl- och glukoslösning.

Övrig behandling

Utredning/behandling av infektion eller annan utlösande orsak tillkommer.

Eventuellt kan kaliumtillskott krävas i droppet. Blod kan behöva ges om patienten har grav anemi efter rehydrering.

Ref.

Endokrinologi red. S-B Werner Liber förlag 2007.

www.internetmedicin.se, Addisons sjukdom, J Isgaard, 2013-09-13.